

Dossier

Departament de Comunicació
i Xarxes Socials
comunicacion@ivam.es

Col·laboren:

ANNETTE MESSEGER pudique - publique

5 juliol - 4 novembre 2018
Galeria 1 IVAM Centre Julio González
Comissariat: Annette Messenger i José Miguel G. Cortés

ANNETTE MESSEGER. *Sleeping Deep Red*, 2018.
Cortesia Marian Goodman Gallery, Nova York, París, Londres

L'IVAM presenta Annette Messenger. *Púdic-Públic*, una exposició antològica que recorre els últims 20 anys de trajectòria de l'artista francesa, a través de vora mig centenar d'obres, una d'elles d'enguany mateix. Es tracta majoritàriament d'instal·lacions multimèdia, dos d'elles de gran format, encara que la mostra, que compta amb el suport de la Fundació Banc Sabadell, reuneix també dibuixos i escultures. El títol al·ludeix a dos aspectes indissolubles que vénen a donar una visió força àmplia i completa de la seua obra.

El IVAM presenta *Annette Messenger*. *Púdic-Público*, una exposición antológica que recorre los últimos 20 años de trayectoria de la artista francesa, a través de cerca de medio centenar de obras, una de ellas de este mismo año. Se trata mayoritariamente de instalaciones multimedia, dos de ellas de gran formato, aunque la muestra, que cuenta con el apoyo de la Fundación Banco Sabadell, reúne también dibujos y esculturas. El título alude a dos aspectos indisolubles que vienen a dar una visión bastante amplia y completa de su obra.

ANNETTE MESSENGER. *Les interdictions (Las prohibiciones)*, 2014
Cortesia Marian Goodman Gallery, Nova York, París, Londres

El treball d'**Annette Messenger** (Berk-sur-Mer, França, 1943) no és massa conegut a Espanya, de fet ja fa vora 20 anys que cap museu o galeria mostra obra seua al nostre país. El seu feminisme militant i l'elecció d'objectes i materials quotidians, com ara peluixos, guants, coixins, llanes, teles o cordes, generalment poc valorats, poden explicar aquest desinterés per la seua obra.

El trabajo de **Annette Messenger** (Berk-sur-Mer, Francia, 1943) no es demasiado conocido en España, de hecho hace ya cerca de 20 años que ningún museo o galería muestra obra suya en nuestro país. Su feminismo militante y la elección de objetos y materiales cotidianos, como peluches, guantes, almohadones, lanas, telas o cuerdas, generalmente poco valorados, pueden explicar este desinterés por su obra.

Malgrat això, la seua obra s'ha exposat en alguns dels museus més importants del món, com el Centre Pompidou de París, el Museu d'Art Modern de San Francisco, el Museu Reina Sofia de Madrid, el Museu d'Art Modern de Nova

A pesar de ello, su obra se ha expuesto en algunos de los museos más importantes del mundo, como el Centro Pompidou de París, el Museo de Arte Moderno de San Francisco, el Museo Reina Sofia de Madrid, el Museo de Arte

ANNETTE MESSEGER. *Le tutu Echevelé*, 2013.
Cort. M. Goodman Gallery, N. York, París, Londres

York, i ha rebut distincions com ara el Lleó d'Or de la Biennal de Venècia de 2005, per la seua instal·lació inspirada en Pinotxo, que va transformar el pavelló de França en un casino. En 2016 va ser guardonada amb el **Premi Imperial** del Japó, considerat el guardó internacional de les arts més prestigiós del món.

Amb influències clares del Surrealisme, l'Art Brut, la cultura popular o el món infantil, l'artista se'ns presenta com una mena d'"etnòloga" que investiga l'univers femení a través dels seus vestigis, restes o empremtes. Tot el seu plural i ambivalent quefer artístic està lligat a una lectura combativa de gènere, amb obres com a *Paper pintat d'úters*, de 2017, que explora fins a les zones més insignificants de les seues realitats femenines més íntimes.

Una intimitat que no s'entén si la deslliguem d'una lectura política que la contextualitza i conforma, i que veiem en instal·lacions com *El tutú despenjat*, 2013, o *Homenatge a les costureres*, 2015. Al llarg de la seua carrera, **Messenger** ha reivindicat la representació fragmentada del cos de la dona com un aspecte bàsic de la seua oposició frontal a l'ordre establert i a les visions masculines sobre el gènere. Per a ella el cos femení és una

Moderno de Nueva York, y ha recibido distinciones como el León de Oro de la Bienal de Venecia de 2005, por su instalación inspirada en Pinocho, que transformó el pabellón de Francia en un casino. En 2016 fue galardonada con el **Premio Imperial** de Japón, considerado el galardón internacional de las artes más prestigioso del mundo.

Con claras influencias del Surrealismo, el *Art Brut*, la cultura popular o el mundo infantil, la artista se nos presenta como una suerte de "etnóloga" que investiga el universo femenino a través de sus vestigios, restos o huellas. Todo su plural y ambivalente quehacer artístico está ligado a una lectura combativa de género, con obras como *Papel pintado de úteros*, de 2017, que explora hasta las zonas más insignificantes de sus realidades femeninas más íntimas.

Una intimidad que no se entiende si la desligamos de una lectura política que la contextualiza y conforma, y que vemos en instalaciones como *El tutú despeinado*, 2013, u *Homenaje a las costureras*, 2015. A lo largo de su carrera, **Messenger** ha reivindicado la representación fragmentada del cuerpo de la mujer como un aspecto básico de su oposición frontal al orden establecido y a las visiones machistas acerca del género. Para ella el cuerpo femenino es

A. MESSEGER. *Homenaje a las costureras*, 2015.
Cort. M. Goodman Gallery, New York, París, London

figura molt definida de la llibertat individual i col·lectiva, una imatge reivindicativa d'un cos propi amb els seus desitjos i plaers, amb una sexualitat específica.

En línia amb les accions del col·lectiu polític feminista *Femen*, l'artista realitza des de 2016, una sèrie d'escultures, dibuixos i fins i tot paper pintat per a les parets amb els quals denuncia el sexisme, el racisme i l'homofòbia d'una gran part de la societat contemporània. Dibuixos de pits nus de dones amb inscripcions a manera de tatuatges *Jo sóc la meua pròpia profeta*, unes altres amb sang menstrual com *Coquelicots (roselles)*, 2016, o els que representen diversos

una figura muy definida de la libertad individual y colectiva, una imagen reivindicativa de un cuerpo propio con sus deseos y placeres, con una sexualidad específica.

En línea con las acciones del colectivo político feminista *Femen*, la artista viene realizando desde 2016, una serie de esculturas, dibujos e incluso papel pintado para las paredes con los que denuncia el sexismo, el racismo y la homofobia de una gran parte de la sociedad contemporánea. Dibujos de pechos desnudos de mujeres con inscripciones a modo de tatuajes *Yo soy mi propia profeta*, otras con sangre menstrual como *Coquelicots (amapolas)*, 2016, o los que representan diversos

ANNETTE MESSEGER. *Désir, Désir*, 2017. Cortesia Marian Goodman Gallery, New York, París, London

tipus d'úters, com *4 Úters*, 2016, per a referir-se, segons assenyala ella mateixa, a les seues voluntats, desitjos i força.

El cos femení es presenta en aquestes obres com un vehicle de les seues

tipos de úteros, como *4 Úteros*, 2016, para referirse, según señala ella misma, a sus voluntades, deseos y fuerza.

El cuerpo femenino se presenta en estas obras como un vehículo de sus ideas y pensamientos, un cuerpo libre de

ANNETTE MESSEGER. *Uterus-doigt d'honneur*, 2017. Cortesia Marian Goodman Gallery, New York, París,

ANNETTE MESSEGER. *Les restes II*, 2000. Cortesia Marian Goodman Gallery, New York, París, London

idees i pensaments, un cos lliure de lligams morals, religioses o polítiques (*In Gay We Trust*). Als seus 75 anys, **Messenger** continua sent tan combativa contra els prejudicis morals com ho era als setanta i s'ha mantingut fidel a les preocupacions, obsessions, tirades o pors que vertebran i articulen tota la seua producció artística.

ataduras morales, religiosas o políticas (*In Gay We Trust*). A sus 75 años, **Messenger** sigue siendo tan combativa contra los prejuicios morales como lo era en los setenta y se ha mantenido fiel a las preocupaciones, obsesiones, querencias o miedos que vertebran y articulan toda su producción artística.

ANNETTE MESSEGER. *3 marionetas PQ*, 2015, Cortesia Marian Goodman Gallery, New York, París, London

Treballa majoritàriament amb objectes moltes vegades vinculats al món de la infància que habiten les nostres cases o habitacions, com en *2 fusils badgés*, 2014, o *3 Marionetas PQ*, 2015, però que l'artista aconsegueix presentar-nos-els com alguna cosa llunyana i inquietant.

Trabaja mayoritariamente con objetos muchas veces vinculados al mundo de la infancia que habitan nuestras casas o habitaciones, como en *2 fusils badgés*, 2014, o *3 Marionetas PQ*, 2015, pero que la artista consigue presentárnoslos como algo lejano e inquietante.

Des dels seus inicis, l'obra de **Messenger** ha estat molt vinculada al seu treball amb l'espai, a la creació d'una dimensió teatral a través de la col·locació de molt diverses figures animals i humanes, que recreen una

Desde sus inicios, la obra de **Messenger** ha estado muy vinculada a su trabajo con el espacio, a la creación de una dimensión teatral a través de la colocación de muy diversas figuras animales y humanas, que recrean una reflexión acerca del individuo mediante

reflexió sobre l'individu mitjançant una visió dantesca, sarcàstica i, alhora, lúdica dels personatges. Li agrada crear ambients foscos o bigarrats perquè els espectadors puguin anar descobrint a poc a poc el nombre d'elements que conformen el conjunt de la instal·lació.

Així ocorre en les dues instal·lacions de gran format que es mostren en l'IVAM. La de major grandària és *Sous-vent* (*Sotavent*), 2008. En ella la foscor convida a oblidar que ens trobem en un museu per a introduir-nos en un món creat per l'artista, un món cobert per una immensa tela de seda que cobreix

una visión dantesca, sarcástica y, a la vez, lúdica de los personajes. Le gusta crear ambientes oscuros o abigarrados para que los espectadores puedan ir descubriendo poco a poco el número de elementos que conforman el conjunto de la instalación.

Así ocurre en las dos instalaciones de gran formato que se muestran en el IVAM. La de mayor tamaño es *Sous-vent* (*Sotavento*), 2008. En ella la oscuridad invita a olvidar que nos encontramos en un museo para introducirnos en un mundo creado por la artista, un mundo cubierto por una inmensa tela de seda

ANNETTE MESSEGER. *Sous-vent (Sotavento)*, 2008,
Cortesía Marian Goodman Gallery, New York, París, London

tot l'espai i que es mou lentament agitada per irregulars bufits d'aire al compàs del moviment de la respiració humana, gràcies als ventiladors elèctrics situats davall.

És un teixit que oculta, tapa, amaga i al mateix temps evidencia un conjunt d'éssers i elements estranys. Formes fetals, fragments de cossos: peus, mans, intestins; animals de peluix o joies, es mostren i amaguen per a suggerir diferents interpretacions del que representa, com el mar, l'infern, l'inconscient o els somnis.

En l'altra gran instal·lació, titulada *Motion-Emotion*, vestits, objectes de plàstic i ninots es mouen agitats per

que cubre todo el espacio y que se mueve lentamente agitada por irregulares soplos de aire al compás del movimiento de la respiración humana, gracias a los ventiladores eléctricos situados debajo.

Es un tejido que oculta, tapa, esconde y al mismo tiempo evidencia un conjunto de seres y elementos extraños. Formas fetales, fragmentos de cuerpos: pies, manos, intestinos; animales de peluche o joyas, se muestran y esconden para sugerir diferentes interpretaciones de lo que representa, como el mar, el infierno, el inconsciente o los sueños.

En la otra gran instalación, titulada *Motion-Emotion*, vestidos, objetos de

ANNETTE MESSEGER. *Motion-Emotion*, 2009-2013,
Cortesia Marian Goodman Gallery, New York, París, London

l'aire que generen una vintena de ventiladors. Els visitants poden passejar entre aquests elements que mostren una metàfora sobre la levitat i fragilitat de l'ésser humà, així com una reflexió sobre les societats occidentals contemporànies, la cultura masculista i la violència del sistema.

Per a **Messenger**, les obres d'art estan lligades directament als secrets. Per ells considera que no s'ha de dir o revelar-ho tot. Bona prova d'això és la seua obra més recent mostrada en l'exposició de l'IVAM: *Sleeping Deep Red*, 2018, un sac de dormir embuatat penjat de la paret del que sobresixen algunes mans negres en els seus

plástico y muñecos se mueven agitados por el aire que generan una veintena de ventiladores. Los visitantes pueden deambular entre estos elementos que muestran una metáfora sobre la levedad y fragilidad del ser humano, así como una reflexión sobre las sociedades occidentales contemporáneas, la cultura machista y la violencia del sistema.

Para **Messenger**, las obras de arte están ligadas directamente a los secretos. Por ellos considera que no se debe decir o desvelarlo todo. Buena prueba de ello es su obra más reciente mostrada en la exposición del IVAM: *Sleeping Deep Red*, 2018, un saco de dormir acolchado colgado de la pared del que sobresalen

ANNETTE MESSEGER. *Les Soutiens-gorge (13 sujetadores)*, 2014.
Cortesia Marian Goodman Gallery, New York, París, London

extrems. El seu potent color roig i la forma que li ha donat l'artista recorda al sexe d'una dona. De nou, un objecte quotidià comú, com és un sac de dormir, adquireix una gran significació sexual en estar penjat enmig de la paret.

Annette Messenger, premi Julio González 2018, és la primera dona que rep el guardó atorgat per l'IVAM en els seus 18 anys d'història. Amb motiu de l'exposició, s'ha editat un catàleg en tres idiomes amb textos del comissari i de la historiadora de l'art i crítica francesa **Élisabeth Lebovici**, gran coneixedora de l'obra de l'artista.

algunas manos negras en sus extremos. Su potente color rojo y la forma que le ha dado la artista recuerda al sexo de una mujer. De nuevo, un objeto cotidiano común, como es un saco de dormir, adquiere una gran significación sexual al estar colgado en medio de la pared.

Annette Messenger, premio Julio González 2018, es la primera mujer que recibe el galardón otorgado por el IVAM en sus 18 años de historia. Con motivo de la exposición, se ha editado un catálogo en tres idiomas con textos del comisario y de la historiadora del arte y crítica francesa **Élisabeth Lebovici**, gran conocedora de la obra de la artista.

ANNETTE MESSEGER. *Pantin Humain. Trop Humain (Marioneta humana, demasiado humana)*, 2014. Cortesía Marian Goodman Gallery, New York, París, London

ANNETTE MESSEGER. *Coeur au repos (Corazón en reposo)*, 2009. Col. Antoine de Galbert, París